

ZACHEUS

ZACHEUS = *Čistý, Nevinný*

JEŽÍŠ = *Bůh je záchrana*

ELIORA = *Bůh je mým světlem*

TOBI = *Hospodin je dobrý*

SHALVA = *Pokojná*

YONA = *Holubice*

BARTIMAIA = *Ctihodná*

SAGIT = *Vznešená*

CARMELA CHIKITA GAVRIELLA MARIA KINERETA = *Vinice*

U Zachea

Zacheus stojí na stolečku, ohlíží se ze všech stran a strojí se před zrcadlem do zdobného oblečení.

ZACHEUS No podívejme se, ještě donedávna jsem neznamenal vůbec nic, úplný Nikdoš. A teď? *(velmi pomalu a velmi důrazně)* Vrchní výběrčí daní v Jerichu.

ELIORA Ale také jsi býval pozorný a spravedlivý, Zachee. Teď se jen honíš za penězi.

ZACHEUS Co to vykládáš? Jsem úplně stejný jako před tím. Jen více vážený, teď už si nikdo neodváží posmívat se mi, že jsem tak malý. Každý takový posměváček si dobře spočítá, že já mu jeho přihloupelé poznámky taky spočítám, ale na daních.

ELIORA Ach, Zachee.

(Přiběhne Tobi)

TOBI Tati, tati, co nevidět přijde do města Ježíš.

ZACHEUS Kdo?

TOBI No, Ježíš. Mluví o něm celé město.

ZACHEUS Ááá, ano Ježíš, to je ten hledaný zlotřilec. Plakáty s jeho fotkou jsou na každém sloupu. Někde jsem ho tu měl. *(hledá ve stohu papírů plakát)* Za jeho dopadení je obrovský balík peněz.

ELIORA *(posmutněle)* Ale, Zachee, Ježíš je přece Kazatel, Učitel, vypráví lidem podobenství a uzdravuje nemocné.

ZACHEUS Opravdu? *(moc tomu nevěří)* Není to jen kamufláž?

ELIORA Nebuď tak podezíravý.

ZACHEUS *(jako by ji neslyšel)* Co když za to vyprávění a uzdravování vydává účty, ze kterých pak neodvádí daň městu...?

ELIORA Zachee, prober se! Všem nejde jen o peníze tak jako tobě!

ZACHEUS Ale mně jde o spravedlnost!!!

ELIORA O spravedlnost? *(kroutí hlavou a i s Tobim odchází)*

ZACHEUS *(zase pro sebe)* Nakonec... asi bych se na něj měl jít podívat. Zjistit, co je to zač ten Ježíš. Co na něm ostatní mají. A jak je to s jeho daněma. *(pokyvuje hlavou, mumlá si a odchází)* Ano, ano, takhle to udělám. Ano, ano, to bude nejlepší.

Na tržišti

(po tržišti se procházejí lidé, sem tam projde Eliora, proběhne Tobi, stánkaři nabízejí své zboží, na chodníku sedí Bartimaia a natahuje ruku ke kolemjdoucím)

CARMELA *(razantně a s výrazným cizojazyčným přízvukem)* Bannááány!!! Pomméééranče!!! Cjitróóóny!!! Kupúúújte ovóóócje od Carméééely!!! Važžéééčky, cjedníííky, lyžíííce!!! Nakúúúpte nadóóóbi od Carméééely!

YONA *(stejně razantně jako Carmela)* Voňavky, náušnice, náhrdelníky, stříbrné, zlaté, bronzové šperky! Prvotřídní kvalita! V celém Jerichu takové neseženete.

CARMELA *(zamračí se na Yonu a začne ještě hlasitěji)* Dráááge lááátky, perféééktni nadóóóbi, křžupáááve rohlýýýky!!! Kupúúújte zbóóóži od Carméééely!

YONA Hele, ty Karamelo! Nepřekřikuj mě! Taky chci nabízet své zboží.

CARMELA Já néééjsem žáááadne cukróóóvi, ty bronzóóóva plechóóóvko! Carméééela Chikíííta Gavriééélla Marííía Kinneréééeta nikóóógo nepřžekřikúúúje. Jéééenom děěěla reklááámu próóó sve ovóóóce, nadóóóbi, lááátky, pečííívo.

YONA Ty jedna... Mám ti ukázat, co všechno se dá vyrobit z bronzu? *(vytahuje nůž a jde na Carmelu)*

CARMELA Carméééela Chikíííta Gavriééélla Marííía Kinneréééeta je dóóóbra obchodníííce, néééechce se mečóóóvat nožéééma.

YONA Tak na to dobře pamatuj!

(ke stánku Carmely přichází Shalva s košíkem)

CARMELA Cjo býýý si páááni vybrááála? Dráááge lááátky, perféééktni nadóóóbi, křžupáááve rohlýýýky, bannááány, poméééranče, cjitróóóny! Kupúúújte zbóóóži od Carméééely.

SHALVA Vezmu si pět chlebů.

CARMELA Pjet křžupááávych chlééébu pro páááni. *(nakládá chleby do košíku)*

SHALVA A dvě ryby.

CARMELA Dvje čžééérstve ryby, v pááátek ulovéééne, pro páááni. *(nakládá ryby zabalené v novinách)* Páááni asi čéééeka navštěěěvu.

SHALVA No ani mi nemluvte, celé manželovo příbuzenstvo. Manžel je 21 dětí, jeho otec byl z 18, matka z 19, to si umíte představit, kolik lidí to dá dohromady. Prý něco kolem pěti tisíc.

CARMELA Páááni chýýysta hostíínu.

SHALVA *(povzdechne si)* Ano, máte pravdu. Ale prý je ve městě ten Kazatel Ježíš. Manžel ho chce taky pozvat, tak si myslím, že by těch pět chlebů a dvě ryby pro pět tisíc lidí mohly stačit.

CARMELA Určííte, ať páááni je bez obááv. Co jééěště páááni nakóóupi u Carmééély?

SHALVA Díky, to bude všechno. Zaplatím.

CARMELA Vybóóorně, páááni zapláááti sjééédm denáááru.

(Shalva podává Carmele peníze)

CARMELA Ať páááni záááse přijjde nakóóoupit!

SHALVA Ano, ráda přijdu. Sbohem.

CARMELA Ať páááni pozdrááávi přžibuzééénstvo! *(mává na rozloučenou)*

(na tržiště přichází krásná cizinka Sagit)

BARTIMAIA Slitujte se nad slepou žebračkou a přispějte něco na chudé živobyťi.

(Sagit vytáhne váček s penězi a hodí něco málo Bartimaie do rukou)

BARTIMAIA Děkuji, děkuji mnohokrát. Pán Bůh se vám odmění.

(Sagit přichází ke stánku Carmely, prohlíží si zboží na pultu)

CARMELA Cjo býýý si páááni vybrááála? Dráááge lááátky, perféééktni nadóóobi, křžupáááve rohlýýky, bannááány, poméééranče, cjitróóony! Kupúúújte zbóóóži od Carmééély. *(Sagit mezitím bere do rukou zboží a prohlíží si ho, pak náhodně nějaké vybere)*

SAGIT Vezmu si tyhle tři.

CARMELA Móóóc dóóóbřže páááni vybrááála. Zbóóóži od Carmééély je vybóóóorne! *(balí zboží do papíru)* Takóóóva krááásna páááni, jííístě přžijéééla z daléééka.

- SAGIT** Ano, jsem na cestě už dlouho. Poznávám cizí kraje, Galileu, Nazaret, Taršiš.
- CARMELA** Páááni je cizííinka jako Carméééla. Ale tááády v Jeríííchu má Carméééla svůj dóóómov už čtyýýři róóóky.
- SAGIT** Já jsem z Persie. Putovala jsem s celou skupinou, ale ostatní to během těch let vzdali.
- CARMELA** A zááá čim páááni putúúúje?
- SAGIT** Můj otec, když jsem byla malá, mi vyprávěl příběh o Léčiteli, který hojí všechny nemoci, o Učiteli, který svým učením upoutá davy, o Králi, který bude spravedlivě vládnout všem národům.
- CARMELA** A páááni chce ty třžííí lýýýdi nááájit?
- SAGIT** Nejsou tři, je to jen jeden člověk. Jmenuje se Ježíš.
- CARMELA** Jako že se Carméééla Chikíííta Gavriééélla Maríííia Kinneréééeta jmenúúúju, něco takovééého jsem jéééště neslyšéééla.
- SAGIT** Můj otec zasvětil zbytek svého života hledání toho muže, bohužel před několika lety zemřel a já jsem se rozhodla, že budu v jeho pouti pokračovat.
- CARMELA** Páááni má dóóóbre srdce. A zapláááti Carméééle třžííí krat čtyýýři denáááry plus dva, kdýýýž to výýýjde.
- SAGIT** *(vytahuje váček s penězi, ale pak se zarazí)* Jaké tři krát čtyři plus dva? Co to je ty dva?
- CARMELA** Tááák to nevýýýšlo, nevááádi, nevááádi. Dvááánact denáááru, páááni. Carméééla Chikíííta Gavriééélla Maríííia Kinneréééeta je dóóóbra obchodnííice.
- SAGIT** To jistě. *(ušklibne se a odchází k dalšímu stánku)*

(u Yony)

- YONA** *(trochu podbízivě)* Taková krásná a vznešená paní určitě dobře rozumí vzácným šperkům a jistě si v mém stánku vybere.
- SAGIT** *(prohlíží si šperky)* O šperky mi teď nejde, ale něco bych potřebovala.
- YONA** *(mrkne na ni)* Ano, rozumím, nejste první ani poslední. *(vytáhne nůž)* Yona zařídí, co je třeba. O koho se jedná? Yona umí držet jazyk za zuby.
- SAGIT** Ale ne, o nic takového mi nejde. Potřebuju informaci.
- YONA** *(rychle schová nůž, podezíravě se rozhlédne kolem a nakloní se k Sagit)* Informaci o kom? Yona ví o všech všechno.

SAGIT Slyšela jsem, že by Ježíš měl v tyto dny procházet právě Jerichem. Víte o tom něco?

YONA *(přikývne)* Bude tu tento týden, možná už dnes odpoledne.

SAGIT A co dál?

YONA Yona všechno zařídí, o všech všechno ví, ale nepracuje zadarmo.

(Shalva vytáhne z váčku minci a podá ji Yoně)

YONA *(kousne do mince)* Prý má dost nabitý program, zítra jde k rodině matky Shalvy a v úterý má kázat v chrámu, je kolem toho pěkný rozruch.

(Sagit vytáhne další minci a podává ji Yoně)

SAGIT Kde se k němu dá dostat? Víš tak soukromě...

YONA To Yona neví, vzácná paní. Je kolem něho pořád plno lidí a ta jeho dvanáctka apoštolů k němu obyčejné lidi moc nerada pouští.

SAGIT Pár dní se tu zdržím, třeba budu mít štěstí. *(odchází)*

(ze země se zvedne Bartimaia a přišourá se k Yoně)

BARTIMAIA Ty, Yono, co všechno o tom Léčiteli víš? Vážně dokáže uzdravit všechny nemoci?

YONA No, tak to říkala má sestřenice z Betánie. Po čtyřech dnech tam vzkřísil nějakého Lazara.

BARTIMAIA Je to skutečně tak?

YONA *(vytáhne nůž a chytí Bartimaiu pod krkem)* Myslíš snad, že lžu?

BARTIMAIA *(příškrčeně)* Tak jsem to nemyslela. *(Yona ji pustí)* Jen kolik lékařů jsem navštívila, aby mi vrátili zrak, všechno své bohatství jsem za to utratila a k ničemu to nebylo. Myslíš, že by dokázal uzdravit i mě?

YONA Můžeš to zkusit. Ale moc nepočítej s tím, že se k němu vůbec dostaneš, má s sebou ty nabušence apoštoly, co střeží každý jeho krok.

BARTIMAIA Kruci! No, něco už vymyslím. Tohle je jediná možnost, jak se uzdravit.

(Carmela se snaží varovat tržiště)

CARMELA Póóózor, vyběěěerči Zachéééus se blýýýži.

(Bartimaia se rychle stáhne na své místo, Yona schová nůž a nahodí milý úsměv, Zacheus přichází, v ruce má knihu s účty)

ZACHEUS *(mne si ruce)* Trhovníci, je na čase zaplatit daně.

(přichází ke Carmele)

ZACHEUS Carmelo, tvůj krámk dobře prosperuje. Vidím, že jsi rozšířila nabídku zboží.

CARMELA Áááno, páááne Zachéééus, zbóóóži prvotřžííidny, Carméééela Chikíííta Gavriéééella Maríííia Kinneréééeta je dóóóbra obchodnííice.

ZACHEUS A dobrá obchodnice chce mít jistě v pořádku své účty.

CARMELA Všééééchno v pořááádku, páááne Zachéééus.

ZACHEUS V tom případě zaplat' dvacet denárů za tento týden. *(natahuje ke Carmele ruku)*

CARMELA Páááne Zachéééus, gdééé by Carméééela vzáááala dváááacet denáááaru?

ZACHEUS Jsi přece dobrá obchodnice.

CARMELA Páááne Zachéééus, Carméééela Chikíííta Gavriéééella Maríííia Kinneréééeta má déééset dcééér jak víííno. *(vytáhne fotku a ukazuje)* Dalýýýa, Judíííta, Tzipóóóra, Mííína, Tííína, Zííína, Gííína, Nííína, Pííína a mááála Carméééela. Jááák Carméééela užííívi tóóólyk hladóóóových 'k'k'krku?

ZACHEUS To je mi upřímně jedno. Své účty dorovnáš, ať se děje, co se děje. *(mrskne jí na pult vypsany účet)*

(Carmela dělá scény, Zacheus přejde k Yoně)

ZACHEUS Yono, co tvůj obchod? Držíš se?

YONA Těžce, Zachee. Obchody nejdou. Je krize, lidi šperky nekupují.

ZACHEUS Hm, hm (*soucítěně pokýve jakože chápe*), obchody nejdou, ale daně se platit musí. Patnáct denárů. (*v jedné ruce má Yonin účet, druhou natahuje pro peníze*)

YONA Nemám tolik peněz. Počkej mi měsíc.

ZACHEUS (*důležitě*) Ne-e-xi-stu-je. Jestli nemáš peníze, vezmu si šperky. (*a už vybírá a odchází*)

YONA Ale to přece...?

(*Zacheus přejde i k Bartimaie*)

ZACHEUS Bartimaio, kolikpak jsi dneska vyžebrała?

BARTIMAIA Málo, Zachee, jen pár mincí, sotva bude stačit na skývu chleba.

ZACHEUS Přece ale dobře víš, že každý, kdo na tržišti vydělává, musí platit za místo, které využívá.

BARTIMAIA Ale já jsem žebračka, slepá žebračka.

ZACHEUS Na tom mi nesejde. Využíváš místo na tržišti? Využíváš. Dostaneš tu peníze? Dostaneš? Tak zaplať nájem! (*ke konci už je rozzuřený, vytrhne Bartimaie mince z ruky a odchází*)

BARTIMAIA (*když už je Zacheus pryč*) Jen aby ti ty peníze přinesly štěstí, Zachee.

(*na tržiště přiběhne Tobi a volá*)

TOBI Ježíš přichází! Ježíš je tady!

(*za Tobim přichází důstojně Ježíš, usmívá se a kývá na pozdrav, všichni jsou hned v pozoru*)

BARTIMAIA Je to on? Je to on? Co dělá? Půjde tudy?

SHALVA Pst, mlč, Bartimaio!

BARTIMAIA Prosím, zavolejte ho sem ke mně. Popros ho, ať ke mně přijde.

(*všichni se rozběhnou k Ježíšovi, jen Bartimaia zůstane na místě*)

- SHALVA** Ježíši, přijď k nám, u nás jsi vítaný. Máme rodinné setkání, všichni by tě rádi viděli.
- ELIORA** Pane, zdravím tě, jaké štěstí vidět tě a mluvit s tebou.
- CARMELA** Přijmi poooózdav od Carméééely. Pááán je cizíííneec jáááko Carméééela.
- YONA** Ježíši, jsi pro mě hrdina a vzor úplně ve všem. Vezmi mě mezi své apoštoly, prosím. Uvidíš, že jsem stejně dobrá jako oni.
- JEŽÍŠ** Shalvo, díky za tvé pozvání. Rád navštívím tebe a tvou rodinu. Elioro, i mně těší, že tě můžu potkat a poznat se s tebou. Carmelo, jsem sice cizinec, ale i zde se cítím jako doma, protože jsou tu lidé, kteří mě rádi přijmou. Yono, díky za milá slova. Víím, jak jsi schopná. Uvidíš, že přijde čas, kdy nebudeš muset sedět ve stánku a budeš moct dělat to, co máš ráda.

(přichází Sagit)

- SAGIT** *(poklekne a ukloní se)* Pane, konečně jsem tě našla, ani netušíš, jak dlouho tě hledám. Tak moc jsem toužila po tom setkat se s tebou.
- JEŽÍŠ** Ano, já víím, Sagit. A také víím, že tvůj otec hvězdopřevodce Melichar z Persie byl jedním z prvních, kdo mě kdy přišel pozdravit.
- SAGIT** Můj otec mi o tobě vyprávěl, když jsem byla ještě malá. Slíbila jsem jemu i sobě, že udělám všechno pro to, abych tě našla a jako můj otec se ti poklonila a předala ti dar. *(podává Ježíšovi truhličku s dárkem)*
- JEŽÍŠ** Jsi vytrvalá. A také skromná a štedrá. Tvůj život bude požehnaný a dostane se ti všeho, po čem toužíš.

(Bartimaia se mezitím stále snaží přecpat se mezi ostatními k Ježíšovi, ale nedaří se jí to, až to nakonec vzdá a postaví se kus od ostatních a hlasitě volá)

- BARTIMAIA** Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!
- SHALVA** No tak, Bartimaio, mlč. Všichni se na tebe dívají. Nepokřikuj na tak vzácného hosta.
- BARTIMAIA** Ať se dívají, musím se s ním setkat. Synu Davidův, smiluj se nade mnou!
- ELIORA** Bartimaio, neslyšela jsi? Nezdržuj poutníka.
- BARTIMAIA** *(s pláčem v hlase)* No tak, Ježíši, přece mě musíš slyšet! Chci s tebou mluvit!
- JEŽÍŠ** *(otočí se za hlasem Bartimaie)* Zavolejte ji ke mně.

SHALVA *(k Bartimaie)* Tak se vzchop, volá tě k sobě.

(dvě ženy vezmou Bartimaiu, ta sundá svůj plášť a přivedou ji k Ježíši)

JEŽÍŠ Co chceš, abych pro tebe učinil?

BARTIMAIA Věřím, že jsi ten, kdo mě může zachránit. Pane, vrať mi zrak.

JEŽÍŠ Jdi, tvá víra tě uzdravila. Kéž zase vidíš. *(přetře jí oči a ona prohlédne)*

(Ježíš odchází a všichni lidé kromě Bartimai jdou s ním)

BARTIMAIA Já vidím! Lidi zlatí, já vidím! Nebe, domy, tamtoho kluka, co se šťourá v nose, tamtu paní, co se cpe svačinou. Vidím! Všechno to vidím!

(během nadšeného monologu Bartimai přichází zamračený Zacheus)

ZACHEUS Co tu tak vyřváváš? Uvědomuješ si, kde jsi? A víš, že za veřejné pobuřování je pokuta?

BARTIMAIA Zachee, já vidím. Chápeš to?

ZACHEUS Jak jako vidíš? Máš nějaký vnitřní zrak?

BARTIMAIA Houby vnitřní zrak. Moje oči jsou zdravé. Ježíš mě uzdravil.

ZACHEUS Kdo?

BARTIMAIA Ježíš přece. Léčitel, Kazetel, Mistr. Copak to nechápeš?

ZACHEUS To je ten hledaný z toho plakátu? Kde jsem ho jen měl? *(znovu hledá ve složce mezi účty)*

BARTIMAIA Zachee, já jsem sice byla slepá, protože mé oči byly nemocné. Ty máš sice oči zdravé a stejně jsi slepý. *(Bartimaia odchází)*

(Zacheus přemýšlí, poslední Bartimaina slova ho zasáhla)

ZACHEUS Co na tom cizinci všichni mají? Je to vůbec možné, že setkání s ním změnilo člověku život?

(Zacheus si všimne, že se Ježíš vrací)

ZACHEUS Vrací se. Musím se k němu také dostat. Ale jak, když jsem tak malý? Ježíš mě přes ostatní ani nevidí. Musím něco vymyslet. *(rozhlíží se kolem sebe a přemýšlí)* Už to mám. Vylezu na strom.

(přichází Ježíš a kolem něho opět dav lidí, kteří ho chválí, opěvují)

SAGIT Kdo je to tam? *(ukáže na místo, kde je Zacheus)*

CARMELA Tóóó je přžéééce pááán Zachéééus, výběěerči dáááni.

ELIORA Zachee, co tam děláš? Proč jsi na tom stromě?

SHALVA Asi nás špehuje.

JEŽÍŠ Zachee!

ZACHEUS *(tíše, nejistě)* Ano?

JEŽÍŠ Zachee, pojd' dolů. Pojd' dolů ze své povýšenosti, ze svého úkrytu, dnes u tebe potřebuju zůstat.

ZACHEUS Já nejsem hoden, abys vkročil do mého domu. Jsem hříšník, Pane.

YONA Ano, vždyť je to výběrčí daní, co i tomu největšímu chudákovi sebere jeho poslední peníze, jen aby sám měl víc.

ZACHEUS *(smutně)* Všechno, co Yona říká, je pravda. Vedu hrozný život.

JEŽÍŠ Nepotřebuji tvou dokonalost, Zachee. Co bych s ní dělal? Nepřišel jsem na tento svět jen pro spravedlivé, ale hledat a zachránit ty, kteří zabloudili.

ZACHEUS *(prohlíží se své drahé šaty a šperky)* Jak je možné, že to všechno najednou vypadá jinak? To všechno, po čem jsem kdy toužil, se najednou nezdá být tak důležité. Co jsou tyhle poklady v porovnání s láskou a soucitem? *(chvíli o tom přemýšlí a pak pokračuje)* Ale co mi zůstane, když se toho všeho jen tak vzdám? Co budu bez všeho toho bohatství, které jsem si nahromadil?

JEŽÍŠ Zachee, řekl jsem, že dnes potřebuju u tebe zůstat, ale později pochopíš, že to potřebuješ i ty. I tobě se dostane spásy, když změníš svůj život.

ZACHEUS Pane, polovinu všeho, co mám, rozdám chudým. A jestli jsem někdy někoho oklamal, vrátím mu čtyřnásobek toho, o co jsem ho obral.

JEŽÍŠ Zachee, dnes přišla záchrana do tvého domu. *(ke všem)* Neshromažďujte poklady na zemi, kde je zničí moli nebo pýcha nebo kde je mohou ukradnout zloději, ale ukládejte si poklady v nebi, protože kde bude váš poklad, tam bude vaše srdce.